

ДОБЪР АПЕТИТ!

Келнери

Първо равнище

Граматика

Български – Чешки

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Project No BG/06/B/F/LA-166036

Three level lexically oriented model for teaching, learning, and evaluation of oral Slavic languages competences in respect with the needs of tourism

www.travellang.org

Проект № BG/06/B/F/LA-166036

Тристепенен лексикално-ориентиран модел за създаване и оценка на устни езикови умения по славянски езици с оглед потребностите на туризма

Този проект е изпълнен с подкрепата на Европейската комисия. Европейската комисия не носи отговорност за съдържанието на този модул.

КОНТРАКТОР:

знаме

**Институт за български език
БАН
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

ПАРТНЬОРИ:

знаме

**Софийски университет
„Свети Климент Охридски”
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

знаме

**Международен бизнес и консултации
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

знаме

**Институт за чешки език
ЧАН
ЧЕШКА РЕПУБЛИКА**

знаме

**Център за изучаване на словенски
като втори/чужд език
Университет в Любляна
РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ**

знаме

**ПРО-Орава
СЛОВАШКА РЕПУБЛИКА**

знаме

**Тур-операторска фирма
Александрия
ЧЕШКА РЕПУБЛИКА**

ПРОФЕСИЯ

Какво работите? - Аз съм сервитьор

Аз съм...

келнер	келнерка
сервитьор	сервитьорка
готвач	готвачка
продавач	продавачка
касиер	касиерка

Къде работите? - В ресторант "Добър апетит".
 В хотел „Море”.
 В къмпинг "Бряг".
 В туристическа фирма „Излет”.

Аз съм ...

<p>МЪЖ: Аз съм словенец. българин. чех. словак.</p>	<p>ЖЕНА: Аз съм словенка. българка. чехкиня. словачка.</p>
--	---

Език

Говорите ли български?

Да, говоря малко български.	Не, за съжаление.
-----------------------------	-------------------

Говоря български, словенски, чешки, словашки, английски...

ОСНОВНИ ВЪПРОСИ

Кой?

Кой е това?

Това е турист.

Това е господин Новаков. Това е госпожа Ковачева. Това е госпожица Рибарова.

Какво?

Какво е това?

Това е хотел. Това е улица. Това е летище.

Какъв?

Какъв е хотелът? Нов.	Каква е улицата? Дълга.	Какво е летището? Малко.
--------------------------	----------------------------	-----------------------------

Ли?

Това сметката ли е?

Да. Да, това е сметката.	Не. Не, това не е сметката.
-----------------------------	--------------------------------

Разбирате ли?

Да, разбирам.	Не, не разбирам.
---------------	------------------

Сервитьор ли сте?

Да. Да, сервитьор съм.	Не. Не, не съм сервитьор.
---------------------------	------------------------------

Колко?

Колко струва картата?

Пет евро, десет цента.

_____ лева, _____ .

_____ крони, _____ .

0 = нула				
1 = едно	11 = одинайсет	21 = двајсет и едно	20 = двајсет	100 = сто
2 = две	12 = дванайсет	22 = двајсет и едно	30 = тријсет	200 = двеста
3 = три	13 = тринайсет	23 = двајсет и два	40 = четирийсет	300 = триста
4 = четири	14 = четиринайсет	24 = двајсет и три	50 = петдесет	400 = четиристотин
5 = пет	15 = петнајсет	25 = двајсет и четири	60 = шейсет	500 = петстотин
6 = шест	16 = шестнајсет	26 = двајсет и пет	70 = седемдесет	600 = шестстотин
7 = седем	17 = седемнајсет	27 = двајсет и шест	80 = осемдесет	700 = седемстотин
8 = осем	18 = осемнајсет	28 = двајсет и осем	90 = деветдесет	800 = осемстотин
9 = девет	19 = деветнајсет	29 = двајсет и девет	99 = деветдесет и девет	900 = деветстотин
10 = десет	20 = двајсет	30 = тријсет	100 = сто	1000 = хиљада
				10000 = десет хиљади
				100000 = сто хиљади
				1000000 = един милион

ОСНОВНИ ИЗРАЗИ

Извинете.

Извинете, не разбирам.

Може ли да повторите, моля?

Благодаря.

Моля.

Заповядайте.

Какво ще обичате?

<i>АЗ, ТИ...</i>	
Единствено число	Множествено число
АЗ	НИЕ
ТИ	ВИЕ
ТОЙ, ТЯ, ТО	ТЕ

<i>СЪМ</i>	
Единствено число	Множествено число
СЪМ	СМЕ
СИ	СТЕ
Е	СА

<i>НЕ СЪМ</i>	
Единствено число	Множествено число
НЕ СЪМ	НЕ СМЕ
НЕ СИ	НЕ СТЕ
НЕ Е	НЕ СА

<i>ИМАМ</i>			
Аз	ИМАМ	Ние	ИМАМЕ
Ти	ИМАШ	Вие	ИМАТЕ
Той	ИМА	Те	ИМАТ

<i>НЯМАМ</i>			
Аз	НЯМАМ	Ние	НЯМАМЕ
Ти	НЯМАШ	Вие	НЯМАТЕ
Той	НЯМА	Те	НЯМАТ

<i>ИМА НЯМА</i>						
Туристът	има няма	фотоапарат. камера. радио.		В ХОТЕЛА	ИМА НЯМА	басейн. дискотека. игрище.

МОЙ, ТВОЙ...					
	м.р.	ж.р.	ср.р.	мн.ч.	кратка форма
аз	МОЙ	МОЯ	МОЕ	МОИ	МИ
ти	ТВОЙ	ТВОЯ	ТВОЕ	ТВОИ	ТИ
той	НЕГОВ	НЕГОВА	НЕГОВО	НЕГОВИ	МУ
тя	НЕИН	НЕЙНА	НЕЙНО	НЕЙНИ	Й
то	НЕГОВ	НЕГОВА	НЕГОВО	НЕГОВИ	МУ
ние	НАШ	НАША	НАШЕ	НАШИ	НИ
вие	ВАШ	ВАША	ВАШЕ	ВАШИ	ВИ
те	ТЕХЕН	ТЯХНА	ТЯХНО	ТЕХНИ	ИМ

ТОЗИ,ОНЗИ				
тук	ТОЗИ турист	ТАЗИ туристка	ТОВА летище	ТЕЗИ хотели
там	ОНЗИ турист	ОНАЗИ туристка	ОНОВА летище	ОНЕЗИ хотели

	<i>Обича ли ...</i>	<i>Говори ли за ...</i>
аз	МЕ	МЕНЕ
ти	ТЕ	ТЕБЕ
той	ГО	НЕГО
тя	Я	НЕЯ
тя	ГО	НЕГО
ние	НИ	НАС
вие	ВИ	ВАС
те	ГИ	ТЯХ

	<i>Даде ли</i>	<i>Даде ли ми на</i>
аз	МИ	МЕНЕ
ти	ТИ	ТЕБЕ
той	МУ	НЕГО
тя	Й	НЕЯ
то	МУ	НЕГО
ние	НИ	НАС
вие	ВИ	ВАС
те	ИМ	ТЯХ

ЧЕТА, СТОЯ, ПИТАМ (сегашно време)						
	Е-глаголи		И-глаголи		А-глаголи	
аз	чета	-А/Я	стоя	-Я/А	пита́м	-АМ
ти	четеш	-ЕШ	стоиш	-ИШ	пита́ш	-АШ
той	чете	-Е	стои	-И	пита́	-А
ние	четем	-ЕМ	стоим	-ИМ	пита́ме	-АМЕ
вие	четете	-ЕТЕ	стоите	-ИТЕ	пита́те	-АТЕ
те	четат	-АТ/ЯТ	стоят	-ЯТ/АТ	пита́т	-АТ

ЩЕ СЪМ = ЩЕ БЪДА (бъдеще време)					
+			-		
аз	ЩЕ	БЪДА	аз	НЯМА ДА	БЪДА
ти		БЪДЕШ	ти		БЪДЕШ
той		БЪДЕ	той		БЪДЕ
ние		БЪДЕМ	ние		БЪДЕМ
вие		БЪДЕТЕ	вие		БЪДЕТЕ
те		БЪДАТ	те		БЪДАТ

АЗ СЪМ БИЛ АЗ СЪМ ЧЕЛ (минало време)								
аз	съм	БИЛ / ЧЕЛ		ние	сме	БИЛИ ЧЕЛИ		
ти	си	БИЛА / ЧЕЛА		вие	сте			
той	е	БИЛ / ЧЕЛ		те	са			
тя		БИЛА / ЧЕЛА						
АЗ НЕ СЪМ БИЛ АЗ НЕ СЪМ ЧЕЛ								
аз	НЕ	съм	БИЛ / ЧЕЛ БИЛА / ЧЕЛА		ние	НЕ	БИЛИ ЧЕЛИ	
ти		си			вие			
той		е	БИЛ / ЧЕЛ		те			са
тя			БИЛА / ЧЕЛА					

ТРЯБВА, МОГА ДА...			
аз ти той ние вие те	ТРЯБВА	ДА	пътувам пътуваш пътува пътуваме пътувате пътуват
аз ти той ние вие те	МОГА МОЖЕШ МОЖЕ МОЖЕМ МОЖЕТЕ МОГАТ		

МОЖЕ ЛИ да... (молба, позволение)		
ЩЕ...ЛИ ...?	МОЖЕ ЛИ ДА...?	МОЖЕ ЛИ...?
Ще повторите ЛИ датите?	МОЖЕ ЛИ ДА повторите датите?	МОЖЕ ЛИ датите?

УЧТИВО		ФАМИЛИАРНО	ГРУБО	
ГОВОРЕНЕ				
МОЛЯ АКО ОБИЧАТЕ,		МОЖЕ ЛИ	!	
ДА	!	ДА	+ !	СТИГА
повторите...!	повторете...!	повториш...?	Повтори ...!	си повтарял...!

ДОКТОРЕ или ГОСПОДИН ДОКТОРЕ! (обръщение към равни и висшестоящи)		
	Към равни	Към висшестоящи
доктор	Докторе!	Господин докторе!
професор	Професоре!	Господин професоре!
директор	Директоре!	Господин директоре!
келнер	Келнер!	Господине!
управител	-	Господин управител!
началник	-	Господин началник!
камериерката Яна	Яна! Момиче!	Госпожице!
съдържател на ресторант (непознат човек)	Иване!	Господине!
		Моля, вие!
шеф	Шефе!	-
колега	Колега!	-
ваш приятел	Драги!	-
по-възрастна жена от село	Лельо!	Госпожо!
по-възрастен мъж от село	Чичо!	Господине!

КАК СЕ ПОЗДРАВЯВАМЕ НА БЪЛГАРСКИ		
Празник	Поздрав	Отговор
24.12. - Коледа	Весела Коледа! Весели празници! Честито Рождество Христово!	Весела Коледа! И на вас!/ И на теб!
Великден	Христос Возкресе!	Во истину възкресе!
3.03 – национален празник	Честит празник!	Благодаря, подобно!
1.01. - Нова година	За много години! Честита нова година!	За много години! Благодаря! И на вас/ и на теб!
Рожден ден	Честит рожден ден!	Благодаря!
Имен ден	Честит имен ден!	Благодаря!

КОЛКО

ЛЕВА?	ДУШИ?
един лев	един човек
два лева	двама души
няколко лева	няколко души
много пари	много хора

КОЛКО?

ЕДИН	МНОГО ПОВЕЧЕ БЕЗБРОЙ	КОЛКО, НЯКОЛКО, ДВА, ТРИ, ... ДЕСЕТ, ... СТО..., ХИЛЯДА...
ден	днИ	денА (дни)
метър литър килограм	метрИ литрИ килограмИ	метрА литрА килограмА

КОЛКО?

една бира една супа	две бирИ две супИ	две чаши бирА два пъти супА
------------------------	----------------------	--------------------------------

КОЛКО*струва?тежи? е дълъг?*

Колко	лева / стотинки / евро	СТРУВА?	
	грама / килограма/ литра /тона	Е? ТЕЖИ?	
	метра/сантиметра/километра	Е	дълъг? висок? широк? дълбок?

Струва	един лев една стотинка едно евро	два лева петдесет стотинки две евро	сто лева деветдесет и девет стотинки сто евро
Тежи	един килограм един литър	два килограма два литра	сто килограма сто литра
Дълъг Висок Широк Дълбок	един метър	два метра	сто метра

МЕРНИ ЕДИНИЦИ			
милиметър (мм)	милилитър (мл)	грам (г)	секунда (сек)
сантиметър (см)	децилитър (дл)	декаграм (дг)	минута (мин)
метър (м)	литър (л)	килограм (кг)	час
километър (км)	хектолитър (хл)	тон (т)	

ЧЕТВЪРТ ТРИ ЧЕТВЪРТИ	
<i>четвърт _____</i> <i>три четвърти _____</i>	<i>_____ и четвърт</i> <i>_____ и три четвърти</i>
ЧЕТВЪРТ час ТРИ ЧЕТВЪРТИ час	час И ЧЕТВЪРТ час И ТРИ ЧЕТВЪРТИ

ПОЛОВИН И ПОЛОВИНА	
<i>половин _____</i>	<i>_____ и половина</i>
ПОЛОВИН метър	метър И ПОЛОВИНА два метра И ПОЛОВИНА
ПОЛОВИН килограм	килограм И ПОЛОВИНА два килограма И ПОЛОВИНА
ПОЛОВИН час	час И ПОЛОВИНА два часа и половина
ПОЛОВИН лев	лев И ПОЛОВИНА два лева и половина

+	ПО +	НАЙ +
(сравнение)		
ПРИЛАГАТЕЛНИ		
добър	ПО-добър ОЩЕ ПО- добър	НАЙ-добър
НАРЕЧИЯ		
добре	ПО-добре ОЩЕ ПО –добре	НАЙ -добре
СЪЩЕСТВИТЕЛНИ		
герой	ПО ОЩЕ ПО герой	НАЙ герой
ГЛАГОЛИ		
обичам	ПО обичам ОЩЕ ПО обичам	НАЙ обичам

Povolání:

Co děláte? - Jsem číšník.

Jsem...

číšník	číšnice
kuchař	kuchařka
prodavač	prodavačka
zaměstnanec	zaměstnankyně

Kde pracujete?

V hotelu „Moře“.

V kempu „Pobřeží“.

V cestovní kanceláři „Výlet“.

V restauraci „Dobrou chuť“.

Já jsem ...

<p>MUŽ</p> <p>Jsem Slovinec.</p> <p>Bulhar.</p> <p>Čech.</p> <p>Slovák.</p>	<p>ŽENA</p> <p>Jsem Slovinka.</p> <p>Bulharka.</p> <p>Češka.</p> <p>Slovenka.</p>
---	---

Jazyk

Umíte česky?

Ano, umím trochu česky.	Ne, bohužel.
-------------------------	--------------

Umím česky, slovensky, bulharsky, slovinsky, anglicky...

ZÁKLADNÍ OTÁZKY

Kdo?

Kdo je to?

To je turista.

To je pan Novák. To je paní Kovářová. To je slečna Rybářová.

Co?

Co je to?

To je hotel. To je ulice. To je letiště.

Jaký?

Jaký je hotel?	Jaká je ulice?	Jaké je letiště?
Nový.	Dlouhá.	Malé.

?

Je to účet?

Ano. Ano, to je účet.	Ne. Ne, to není účet.
--------------------------	--------------------------

Rozumíte?

Ano, rozumím.	Ne, nerozumím.
---------------	----------------

Jste průvodce?

Ano. Ano, jsem průvodce.	Ne. Ne, nejsem průvodce.
-----------------------------	-----------------------------

Kolik?

Kolik stojí mapa?

Pět eur, deset centů.

_____ leva, _____ .

_____ korun, _____ .

0 = nula				
1 = jeden, jedna, jedno	11 = jedenáct	21 = dvacet jeden, dvacet jedna, dvacet jedno	20 = dvacet	100 = sto
2 = dva, dvě	12 = dvanáct	22 = dvacet dva, dvacet dvě	30 = třicet	200 = dvě stě
3 = tři	13 = třináct	23 = dvacet tři	40 = čtyřicet	300 = tři sta
4 = čtyři	14 = čtrnáct	24 = dvacet čtyři	50 = padesát	400 = čtyři sta
5 = pět	15 = patnáct	25 = dvacet pět	60 = šedesát	500 = pět set
6 = šest	16 = šestnáct	26 = dvacet šest	70 = sedmdesát	600 = šest set
7 = sedm	17 = sedmnáct	27 = dvacet sedm	80 = osmdesát	700 = sedm set
8 = osm	18 = osmnáct	28 = dvacet osm	90 = devadesát	800 = osm set
9 = devět	19 = devatenáct	29 = dvacet devět	99 = devadesát devět	900 = devět set
10 = deset	20 = dvacet	30 = třicet	100 = sto	1 000 = tisíc
				10 000 = deset tisíc
				100 000 = sto tisíc
				1 000 000 = milion

ZÁKLADNÍ FRÁZE

Promiňte.

Promiňte, nerozumím.

Můžete to zopakovat, prosím?

Děkuju.

Díky.

Prosím.

Přejete si, prosím?

Můžu se Vás na něco zeptat?

Mám problém.

<i>JÁ, TY...</i>	
JÁ	MY
TY	VY
ON, ONA, ONO	ONI, ONY, ONA

<i>Já JSEM... / NEJSEM...</i> (sloveso <i>BÝT</i>)	
JSEM / NEJSEM	JSME / NEJSME
JSI / NEJSI	JSTE / NEJSTE
JE / NENÍ	JSOU / NEJSOU

<i>MÁM, MÁŠ... / NEMÁM, NEMÁŠ...</i> (sloveso <i>MÍT</i>)	
MÁM / NEMÁM	MÁME / NEMÁME
MÁŠ / NEMÁŠ	MÁTE / NEMÁTE
MÁ / NEMÁ	MAJÍ / NEMAJÍ

<i>JE</i> <i>NENÍ</i>						
Turista	je není	Bulhar Slovák Slovinec.		V HOTELU	JE NENÍ	bazén diskotéka hřiště.

<i>MŮJ, TVŮJ...</i>						
	Singulár			Plurál		
	Mž + Mn	Ž	N	Mž	Mn + Ž	S
já	MŮJ	MÁ MOJE	MÉ MOJE	MÍ MOJI	MÉ MOJE	MÁ MOJE
ty	TVŮJ	TVÁ TVOJE	TVÉ TVOJE	TVÍ TVOJI	TVÉ TVOJE	TVÁ TVOJE
on ono	JEHO	JEHO	JEHO	JEHO	JEHO	JEHO
ona	JEJÍ	JEJÍ	JEJÍ	JEJÍ	JEJÍ	JEJÍ
my	NAŠ	NAŠE	NAŠE	NAŠI	NAŠE	NAŠE
vy	VÁŠ	VAŠE	VAŠE	VAŠI	VAŠE	VAŠE
oni ony ona	JEJICH	JEJICH	JEJICH	JEJICH	JEJICH	JEJICH

<i>TEN, TENTO, TAMTEN</i>						
–	TEN	TA	TO	TI	TY	TA
tady (blízko)	TENTO	TATO	TOTO	TITO	TYTO	TATO
tam (daleko)	TAMTEN	TAMTA	TAMTO	TAMTI	TAMTY	TAMTA
	turista hotel	turistka	auto	turisté	turistky hotely	auta

<i>MÁ MĚ RÁD</i>		
	<i>Má ... rád</i>	<i>Dárek má pro...</i>
já	MĚ	MĚ
ty	TĚ	TEBE
on, ono	HO	NĚHO
ona	JI	NI
my	NÁS	NÁS
vy	VÁS	VÁS
oni, ony, ona	JE	NĚ

<i>DEJ MU TO...</i>		
	<i>Dej ... to</i>	<i>Šel k ...</i>
já	MI	MNĚ
ty	TI	TOBĚ
on, ono	MU	NĚMU
ona	JÍ	NÍ
my	NÁM	NÁM
vy	VÁM	VÁM
oni, ony, ona	JÍM	NIM

VIDÍM	t-OHO ten to t-U	naš-ÉHO naš naše naš-I	star-ÉHO star-Ý star-É star-OU	číšník-A hotel měst-O turistk-U
	t-Y t-A	naš-E	star-É star-Á	číšník-Y hotel-Y turistk-Y měst-A

<i>MLUVÍM O</i>	t-OM	naš-EM	star-ÉM star- ÉM star- ÉM star-É	klient-OVI hotel-U měst-Ě turist-CE
	t-Ě	naš-Í		
	t-ĚCH	naš-ICH	star-ÝCH	klient-ECH hotel- ECH měst-ECH turistk-ÁCH

<i>VŠIML SI</i>	t-OHO	naš-EHO	star-ÉHO star- ÉHO star- ÉHO star-É	klient-A hotel-U měst-A turistk-Y
	t-Ě	naš-Í		
	t-ĚCH	naš-ICH	star-ÝCH	klient- Ů hotel- Ů měst turistEk

ŘEKL JSEM	t-OMU	naš-EMU	star-ÉHO star- ÉHO star- ÉHO star-É	klient-OVI hotel-U měst-U turist-CE
	t-Ě	naš-Í		
	t-ĚM	naš-IM	star-ÝM	klient-ŮM hotel-ŮM měst-ŮM turistk-ÁM

<i>CHLUBÍM SE</i>	t-ÍM	naš-ÍM	star-ÝM star- ÝM star- ÝM star-OU	číšník-EM hotel-EM měst-EM turistk-OU
	t-OU	naš-Í		
	t-ĚMI	naš-IMI	star-ÝMI	číšník-Y hotel-Y měst-Y turistk-ÁMI

<i>MŮJ MILÝ PANE!</i>			<i>MOJI MILÍ PANOVÉ!</i>		
MŮJ	MILÝ	PANE! PŘÍTELI! KOLEGO!	MOJI	MILÍ	PÁNOVÉ! PŘÁTELÉ! KOLEGOVÉ!
MÁ	MILÁ	MAMINKO!	MOJE	MILÉ	MAMINKY!
MÉ	MILÉ	DĚVČE!	MÁ	MILÁ	DĚVČATA!

<i>OSLOVENÍ</i>	
vrchní číšník	Pane vrchní!
vrátná	Paní vrátná!
kolega	Pane kolego!
neznámý muž	Pane!
neznámý mladý muž	Mladý pane! Mladý muži!
neznámá žena	Paní!
neznámá mladá žena	Mladá paní!
neznámá dívka	Slečno!

JAK SE ČESKY ZDRAVÍME		
Svátek	Pozdrav	Odpověď
Svátky (Vánoce, Velikonoce)	Veselé svátky! Příjemné prožití svátků!	Veselé svátky! Vám také příjemné prožití svátků!
24. 12. – Vánoce	Veselé Vánoce! Požehnané vánoční svátky! Šťastné a veselé!	Veselé Vánoce! Vám také! Šťastné a veselé!
01. 01. – Nový rok	Šťastný nový rok! Všechno nejlepší do nového roku!	Šťastný nový rok! Děkuji! Tobě / Vám také!
Velikonoce Po sváteční bohoslužbě	Veselé Velikonoce! Ježíš Kristus vstal z mrtvých!	Veselé Velikonoce! Radujte se!
Svátek / Jmeniny	Blahopřeji k svátku / k jmeninám!	Děkuji!
Narozeniny	Blahopřeji k narozeninám! Všechno nejlepší k narozeninám!	Děkuji!

DĚKUJU, MLUVÍŠ, DĚLÁ... (slovesa – přezens)					
E-tvary		Í-tvary		Á-tvary	
děkujU / děkujÍ	-U / -I	mluvÍM	-ÍM	dělÁM	-ÁM
děkujEŠ	-EŠ	mluvÍŠ	-ÍŠ	dělÁŠ	-ÁŠ
děkujE	-E	mluvÍ	-Í	dělÁ	-Á
děkujEME	-EME	mluvÍME	-ÍME	dělÁME	-ÁME
děkuJETE	-ETE	mluvÍTE	-ÍTE	dělÁTE	-ÁTE
děkujOU / děkujÍ	-OU / -Í	mluvÍ	-Í	dělAJÍ	-AJÍ

BUDU JEZDIT a POJEDU (budoucí čas)					
	BÝT	JEZDIT		JET	PŘIJET
+	BUDU BUDEŠ BUDE BUDEME BUDETE BUDOU	BUDU BUDEŠ BUDE BUDEME BUDETE BUDOU	jezdit	POJEDU POJEDEŠ POJEDE POJEDEME POJEDETE POJEDOU	PŘIJEDU PŘIJEDEŠ PŘIJEDE PŘIJEDEME PŘIJEDETE PŘIJEDOU
	NEBÝT	NEJEZDIT		NEJET	NEPŘIJET
-	NEBUDU NEBUDEŠ ...	NEBUDU NEBUDEŠ ...	jezdit	NEPOJEDU NEPOJEDEŠ ...	NEPŘIJEDU NEPŘIJEDEŠ ...

JÁ JSEM (NE)JEL (minulý čas)					
já	JSEM	(NE)JEL (NE)JELA	my	JSME	(NE)JELI NEJELY
ty	JSI		vy	JSTE	
on			oni		
ona			ony		

JÁ BYCH JEL... (kondicionál)					
já	BYCH	JEL	my	BYCHOM	JELI
ty	BYS	JELA	vy	BYSTE	JELY
on	BY	JEL	oni	BY	JELI
ona		JELA	ony		JELY
ono		JELO	ona		JELA

MUSÍM, MÁM, CHCI, SMÍM ČÍST modální konstrukce				
MUSÍM MUSÍŠ MUSÍ MUSÍME MUSÍTE MUSÍ	MÁM MÁŠ MÁ MÁME MÁTE MAJÍ	CHCI CHCEŠ CHCE CHCEME CHCETE CHTĚJÍ	MŮŽU MŮŽEŠ MŮŽE MŮŽEME MŮŽETE MŮŽOU	SMÍM SMÍŠ SMÍ SMÍME SMÍTE SMĚJÍ

ŘEKNETE MI SVÉ JMÉNO, PROSÍM? (žádost)				
Vaše jméno, PROSÍM!	ŘEKNETE mi své jméno, PROSÍM?	MŮŽETE mi ŘÍCT své jméno, PROSÍM?	PROSILA BYCH VAŠE JMÉNO.	MOHL BYSTE mi ŘÍCI své jméno, PROSÍM?

KOLIK?

pět, šest, ..., deset, ..., sto, ..., tisíc, ...	kolik, tolik, mnoho, více, málo, trochu, méně, ...	kolik, tolik, mnoho, více, málo, trochu, méně, ...
	TURISTŮ TURISTEK DĚTÍ MĚST	SNĚHU VODY OVOCE KOŘENÍ

JAK DLOUHO trvá?

JAK DLOUHO	TRVÁ	to představení? koncert? cesta?
JAK JE	to	DLOUHÉ?
	představení	DLOUHÉ?
	koncert	DLOUHÝ?
	cesta	DLOUHÁ?

Trvá	to	pět třicet padesát	minut. hodin. dnů.
Koncert Cesta Představení	trvá		

MÍRY A VÁHY			
milimetr (mm)	mililitr (ml)	gram (g)	sekunda (s)
centimetr (cm)	decilitr (dcl)	dekagram (dkg)	minuta (min.)
metr (m)	litr (l)	kilogram (kg)	hodina (h.)
kilometr (km)	hektolitr (hl)	tuna (t)	

KOLIK
to stojí? To váží?

KOLIK	to	stojí? váží?
-------	----	-----------------

Stojí	to	sto korun.
Váží / Má		půl kilogramu.

JAK	je	to	drahé?
			dlouhé?
			široké?
			vysoké?
			hluboké?
			těžké?

sto	eur.
pět	metrů.
	půl kilogramu.

+	...EJŠÍ	NEJ...EJŠÍ
rychlý	RYCHLEJŠÍ	NEJRYCHLEJŠÍ
hezký starý nízký vysoký	HEZČÍ STARŠÍ NÍŽŠÍ VYŠŠÍ	NEJHEZČÍ NEJSTARŠÍ NEJNIŽŠÍ NEJVYŠŠÍ
dobry velký	LEPŠÍ VĚTŠÍ	NEJLEPŠÍ NEJVĚTŠÍ
rád, ráda, rádo	RADĚJI / RADŠÍ	NEJRADĚJI / NEJRADŠÍ

+	...EJI	NEJ...EJI
rychle	rychlEJI	NEJrychlEJI
vysoko, vysoce nízko, nízce daleko, dalece	VÝŠ(E) NÍŽE) DÁL(E)	NEJVÝŠ(E) NEJNÍŽE) NEJDÁL(E)
dobře zle, špatně málo mnoho brzo	LÉPE / LÍP HŮŘ(E) MÉNĚ / MÍŇ VÍC(E) DŘÍV(E)	NEJLÉPE / NEJLÍP NEJHŮŘ(E) NEJMÉNĚ / NEJMÍŇ NEJVÍC(E) NEJDŘÍV(E)